हतुवागढी राजपत्र

हतुवागढी गाउँपालिकाद्वारा प्रकाशित

खण्ड : ४ सङ्ख्या : १२ मिति : २०७७/१०/२९

भाग-२

हतुवागढी गाउँपालिका

हतुवागढी गाउँपालिका गाउँकार्यपालिकाको बैठकले बनाएको तल लेखिए बमोजिमको कार्यविधि सर्वसाधारणको जानकारीका लागि प्रकाशन गरिएको बेहोरा अनुरोध छ ।

स्वीकृत मितिः २०७७/१०/२९

टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ (प्रथम संशोधन), २०७७

हतुवागढी राजपत्र

टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५

(प्रथम संशोधन)

२०७७।१०।२९

कार्यपालिकाबाट स्वीकृत मिति : २०७७।१०।२९

हतुवागढी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
घोडेटार, भोजपुर
प्रनेश नं. १, नेपाल

टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना

हतुवागढी गाउँपालिका घोडेटार, भोजपुरको प्रत्येक वस्ति तथा टोलमा वसोवास गर्ने साझा भावना भएका बासिन्दाहरुलाईऐक्यवद्धता गराई स्थानीय रुपमा उपलब्ध श्रम,सिप,साधन तथा अवसरहरुलाई अधिकतम परिचालन गरि समाजमा वढ्दो नकारात्मक सोचको कारण फैलिएको विकृतिहरुलाई हटाउनको निमित्त गाउँपालिकाको सेवा, सुविधा प्रवाहलाई सुदृढिकरण गर्न र विशुद्ध सामाजिक सेवाको भावनाले कार्य गर्न, सहभागितात्मक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न,उद्यमि समाजको निमार्ण गर्न तथा टोलका समुदायहरुलाई संस्थागत रुपमा विकासगरि विशुद्ध सामाजिक भावनाको साथ वस्ति तथा टोलविकासमा प्रतिस्पर्धात्मक रुपमा सरिक गराउनसामाजिक संस्थाको रुपमा गाउँपालिका क्षेत्र भित्रका प्रत्येक टोल वस्तीमाँ टोल विकास संस्था गठन, संचालन तथा व्यवस्थपन गर्न बान्छनीय भएकोले यो विधान निमार्ण गरिएको छ ।

परिच्छेद-१

(प्रारम्भिक)

१. संक्षिप्त नाम, गठन र प्रारम्भ

क. यो कार्यविधिको नाम **"टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५"** रहनेछ ।

ख. भोजपुर जिल्ला, हतुवागढी गाउँपालिकाका प्रत्येक वडाका कुनै एक तथा सो भन्दा बढी टोल -बस्तीमा बसोबास गर्ने कम्तिमा १५ देखि बढीमा ६५ घर भएपछि मात्र टोल-बस्ति संस्था गठन हुनेछ । ३० सदस्य भन्दा कम सदस्य भएको टोल विकास संस्था छुट्न/फुट्न पाउने छैन ।

ग. टोल विकास संस्था गठन गर्दा प्रत्येक टोल विकास संस्थाको नामाकरण सहित गठन हुनेछ ।

घ. संस्थाको कार्य क्षेत्र भोजपूर जिल्ला, हतुवागढी गाउंपालिकाका सम्पूर्ण वडाको टोल तथा वस्तिभरी रहने छ । सार्थै यो विधान संस्थाको विधान हुनेछ ।

ङ. संस्थाको कार्यालय भोजपूर जिल्ला, हतुवागढी गा.पा.को सम्वन्धित वडामा टोल वस्तिलाई पायक पर्ने स्थानमा हुनेछ ।

च. प्रारम्भ :- यो विधान हतुवागढी गाउँ कार्यपालिका घोडेटार, भोजपूरको बैठकबाट स्वीकृत भएको मिति बाट लागु हुने छ ।

२. परिभाषा :

परिभाषा विषय वा प्रसंगले अर्को अर्थ नलागेमा

क) "विधान वा कार्यविधि" भन्नाले भोजपूर जिल्ला, हतुवागढी गाउँपालिकाको **"टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५"** सम्झनु पर्दछ ।

ख)"समुह" भन्नाले उल्लेखित टोल तथा वस्तिमा वसोवास गर्ने अनुसुचि १ मा उल्लेखित घरघुरी वा साधारण

सम्बन्ध भएको समुदायलाई जनाउने छ।

ग) "कार्य समिति" भन्नाले टोल तथा वस्ति विकास संस्थाको सञ्चालक समितिलाई जनाउनेछ।

घ) "व्यवस्थापन समिति" भन्नाले यस विधान अन्तर्गतका समिति वा उप समितिहरु सम्झनु पर्नेछ।

ङ) "तोकिए बमोजिम" भन्नाले यो विधान वा यस विधान अर्न्तगत रहि बन्ने नियम वा उप नियमले तोकेको कुरालाई जनाउने छ ।

च) "कर्मचारी" भन्नाले संस्था संचालनको लागि आवश्यक हुने नियुक्त प्राविधिक तथा अप्राविधिक वैतनिक जनशक्तिलाई जनाउने छ।

छ) "कोष" भन्नाले"टोल वस्ती संस्थाको विधान, २०७५" बमोजिम स्थापित कोषलाई वुझाउने छ ।

ज) गाउँपालिका भन्नाले हतुवागढी गाउँपालिका घोडेटार, भोजपुर सम्झनु पर्दछ।

झ) गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय भन्नाले हतुवागढी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय घोडेटार, भोजपुर सम्झनु पर्दछ।

ञ) सम्बन्धित वडा कार्यालय भन्नाले हतुवागढी गाउँपालिका, भोजपूरको तोकिएको वडाको कार्यालय सम्झनु पर्दछ।

ट) संस्था भन्नाले टोल विकास संस्था भन्ने सम्झनु पर्दछ।

ठ) विधान भन्नाले टोल विकास संस्था व्यवस्थपन कार्यविधि, २०७५ सम्झनु पर्दछ।

ड) संस्थाको आफ्नै छाप हुनेछ। सस्थाको छाप र चिन्ह (लोगो) अनुसूची २ अनुसार हुनेछ।

ढ) संस्थाको लेटर प्याड :- संस्थाको आफ्नै लेटरप्याड हुनेछ। अनुसूचि २ मा उल्लेखित छाप र लोगो [illegible] रहेको लेटरप्याड हुनेछ।

परिच्छेद - २

(संस्थाको उद्देश्य तथा कार्यहरु)

३. टोल विकास संस्थाको उदेश्य देहाय बमोजिम हुनेछ।

क) यो संस्था मुनाफा रहित जनहितकारी संस्था हुनेछ।

ख) टोल बस्तीको विकासमा सामूहिक सहभागिता जुटाउनको लागि सक्रिय रहने।

ग) टोल वस्तीका बासिन्दाहरुको क्षमता अभिवृद्धि गरि आफ्नो संस्कृतिको जगेर्ना गर्ने।

घ) टोल बस्ती विकासका लागि स्थानिय स्रोत परिचालन गर्ने।

ङ) विभिन्न विकास निर्माण तथा जनचेतना कार्यक्रम मार्फत विभिन्न जात, जाति , धर्म ,लिङ्ग , वर्गलाई समेट्दै समाजमा रहेका अन्ध विश्वास भ्रष्टचार र ढिलासुस्ती विरोधी चेतनामुलक कार्यक्रम संचालन गर्ने ।

च) गाउँ समाजमा रहेका वाल शोषण, गरिवी,अशिक्षा,अन्धविस्वास महिला हिंशा लगायत युवा वेरोजगारको अन्त्य गर्नका लागी सिप मुलक आयमुलक कार्यक्रम गर्ने ।

छ) विभिन्न विकास निर्माण सडक ढल,खानेपानि,बिद्युत तथा स्वास्थ्य, शिक्षा आदि सम्वन्धि कार्य गर्ने ।

ज) स्थानिय पर्यटन प्रवर्धन सम्वन्धि कार्यहरु गर्ने ।

झ) प्राप्त रकम पायक पर्ने गाउंपालिकाले सिफारिस गरेको बैंक खातामा जम्मा गरी खर्च गर्ने ।

ञ) संस्थामा आवद्ध सदस्यहरुको नियमित बचत जम्मा गर्ने ।

४. संस्याको कार्यहरु

क) संस्याले प्रचालित नेपालको कानुन बमोजिम सम्वन्धित निकाय बाट अनुमति वा ईजाजत प्राप्त गरेर मात्र उपरोक्त उद्देश्य कार्यन्वयन गर्नेछ ।

ख) संस्यालाई आवश्यक पर्ने जग्गा, भवन खरिद वा भाडामा वा लिजमा लिने छ । कम्प्यूटर, टेलिफोन, फ्याक्स जस्ता सामान तथा सवारी साधन खरीद वा भाडामा लिई प्रयोग गर्नेछ ।

ग) संस्यालाई आवश्यक पर्ने कर्मचारी कार्यविधि निर्माण गरि सोही अनुरुप नियूक्ति गर्ने तथा निजको सेवा तथा सर्तहरु निर्धारण गर्ने छ ।

घ) संस्यामा प्राप्त रकम बैकमा जम्मा गरी बैंक खाता संचालन गर्नेछ ।

ङ) व्यक्तिसरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्ने, उपभोग गर्ने र सार्वजनिक निर्माण, सरसफाई र वातावरण संरक्षणका लागि दान दायित्व लिन दिन सक्नेछ ।

च) यसले व्यक्ति सरह यसको विधान विपरीत भए वा गरिएका कामका विरुद्ध नालिस, उजूर गर्न सक्ने छ र यस संस्था उपर समेत नालिस उजुर लाग्न सक्ने छ ।

छ) आवश्यक देखिएका गाउँ वस्तीहरु र स्थानहरुमा क्रमश कृषि सडक पुऱ्याउने कार्य गर्नेछ ।

ज) गाउँपालिका लगायत सार्वजनिक निकाय र अन्य संघ संस्थाबाट सम्वन्धित टोल भित्र संचालन गर्ने गरि छनौट भएका योजना तथा कार्यक्रमहरु बुंदा ११ को कार्यसमितिलेसंचालन गर्न सक्नेछ ।

परिच्छेद - ३

(सदस्यता)

५. सदस्यताको वर्गिकरण :-

यस विधानको उदेश्य बमोजिम संस्था प्रति श्रद्धा र निष्ठा राखि विधान लाई स्वीकार गर्ने स्थानिय टोलबासि यस संस्याको देहाय बमोजिको सदस्य बन्न सक्नेछन ।

क) साधारण सदस्य : बुंदा ६ वमोजिम योग्यता पुगेको नेपाली नागरिकता प्राप्त व्यक्ति प्रवेश शुल्क रु ५०। र साधारण सदस्यता शुल्क १००। वुझाई साधारण सदस्य वन्न सक्ने छन।

ख) आजिवन सदस्य : कुनैपनि व्यक्तिले रु २५०० ।- शुल्क वुझाई आजिवन सदस्यता प्राप्त गर्न सक्नेछन् ।

ग) मानार्थ सद्रस्य : संस्थामा सक्रिय भई काम गरी विशिष्ट योगदान गर्ने व्यक्तिलाई संस्थाको मानार्थ सदस्यता दिन सकिनेछ ।

घ) टोल तथा बस्तीमा रहेका प्रत्येक घरबाट १८ वर्ष उमेर पुगेकाएक जना मात्र उल्लेखित क.ख.ग अनुरुपको सदस्य हुन सक्नेछन ।

६. सदस्यता प्राप्तिको लागि आवश्यक योग्यता

क) १८ वर्ष उमेर पूरा भएको नेपाली नागरिक,

ख) नैतिक पतन देखिने फौजदारी मुद्दामा सजाय नपाएको,

ग) नेपाल सरकारको ऐन कानुन वमोजिम अयोग्य नठहरिएको,

घ) मगज नविग्रेको व्यक्ति,

ङ) संस्थाको विधान तथा नीति नियम पालना गर्ने व्यक्ति,

च) टोल वस्तिमा स्थायी बसोवास गर्ने,

७. संस्थाको सदस्य नियुक्त हुन वा वहालमा रहन नसक्ने अवस्था ।

देहायका कुनै व्यक्ति संस्थाको सदस्य पदमा नियुक्ती हुन सक्ने छैन ।

क) गैह्र नेपालि नागरिक र १८ वर्ष पुरा नगरेको व्यक्ति ।

ख) मगज विग्रेको वा पागल भएको व्यक्ति ।

ग) दामासाहिमा परेको व्यक्ति ।

घ) कुनै प्रकारको चोरी, ठगी, जालसाजी वा अनधिकृत तवरले धनमाल आर्जन गर्ने व्यक्ती ।

ङ) संस्थाको व्यवसायमा निजि स्वार्थ भएको व्यक्ति । (च) सदस्यता शुल्क वुझाउन बाँकि भएको व्यक्ति ।

छ) टोल तथा बस्तीको क्षेत्र भित्र स्थायि बसोबास नभएको व्यक्ति ।

८. संस्थामा नियुक्ति हुन वा वहाल रहन नसक्ने अवस्था

देहायको अवस्थामा कुनै व्यक्ति संस्थाको सदस्यमा वहाल रहने छैन :-

क) बुंदा७ वमोजिम सदस्य पदमा नियुक्त हुन नसक्ने अबस्था भएमा ।

ख) साधारण सभावाट सदस्य संख्याको ७५% को बहुमतले संस्थाको सदस्य पदवाट हटाउने प्रस्ताव पास गरेमा ।

ग) सदस्यले आफ्नो पदवाट दिएको राजिनामा स्वीकृत भएमा ,

घ) संस्थाको काम कारवाहिमा वेईमानि वा वदनियत पूर्वक गरेको अदालतवाट् प्रमाणित भएमा ।

ङ) यस विधान वमोजिम संस्थाले गर्न नहुने भनी तोकिएको कुनै कार्य गरेमा ।

९. सदस्यता शुल्क र सदस्यता प्रदान गर्ने विधि :-

क) साधारण सदस्यता शुल्क :- प्रवेश शुल्क रु ५०। र वार्षिक सदस्यता शुल्क १००।

ख) आजिवन सदस्यता शुल्क :- आजीवन सदस्यता शुल्क रु २५०० ।

परिच्छेद - ४
(साधारण सभा)

१० .संस्याको साधारणसभा वोलाउने तरिका र साधारणसभाका लागि लिनुपर्ने सूचना ।

१०.१ संस्याको साधारण सभा देहाय वमोजिम हुनेछ ।

क) वार्षीक साधारण सभा :-

ख) विशेष साधारण सभा :-

१०.२ संस्थाको प्रथम वार्षिक साधारणसभा संस्था दर्ता भएको आ.व समाप्त भए पछिको मितिले २ महिना भित्र गर्नु पर्नेछ र त्यस पछिका वार्षिक साधारणसभाहरु आ. व. समाप्त भएको मितिले २ महिना भित्र गरि सक्नु पर्ने छ ।

१०.३ संस्याको वार्षिक साधारण सभा गर्नका लागी कम्तिमा १५ दिन अगावै र विशेष साधारण सभाका लागी कम्तिमा ७ दिन अगावै सभा हुने स्थान, मिति, समय र छलफल गर्ने विषय खोली साधारण सदस्यलाई सूचना दिनु पर्नेछ ।

१०.४ उपवुंदा १०.३ बमोजिम वोलाईएको साधारण सभामा बुंदा १३ वमोजिमको गणपूरक संख्या नपुगी सभा हुन नसकेमा कम्तिमा ७ दिनको म्याद दिई पुन: साधारण सभा वोलाई उपबुंदा १३.२ अनुरुप गर्नु पर्नेछ ।

११ कार्य समिति :-

क) कार्यसमितिको गठन: निम्न पदमा साधारण सभावाट गठन हुनेछ ।

साधारण सभाले सदस्यहरु आंफु मध्येबाट कम्तीमा ४० प्रतिशत महिला वा पुरुषको सहभागीता र अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्ष मध्ये कम्तीमा १ जना महिला वा पूरुष रहेको बहालवाला कर्मचारी, शिक्षक, जनप्रतिनिधि

रहने गरि बुंदा ६ अनुरुप समेत योग्य सदस्य मध्येबाट ७ देखि ११ सदस्य देहाय अनुरुपको कार्यसमिति गठन गर्नेछ।

पद	संख्या
अध्यक्ष	१
उपाध्यक्ष	१
सचिव	१
सह-सचिव	१
कोषाध्यक्ष	१
सदस्य	२-६

(ख) जम्मा ७ देखि ११जनाको कार्य समिति रहने छ। (ग) कार्यसमितिको कार्यकाल २ वर्षको हुनेछ।

(घ) वार्षिक साधारणसभा हुनु भन्दा अगावै कार्यसमितिको कुनै पद रिक्त हुन आएमा वाँकी अवधिको लागी सो पद कार्यसमितिको बैठकको निर्णयद्धारा सदस्य मध्येबाट मनोनयन गरी पूर्ती गरिनेछ। यसरी नियुक्ति भएको सदस्यको कार्यकाल वाँकी अवधि सम्मका लागी मात्र हुनेछ।

(ङ) कार्यसमितको वैठक आवश्यकता अनुसार कार्यसमितिको अध्यक्षको निर्देशनमा सचिवले वोलाउनु पर्नेछ।

(च) कार्य समितिको वैठकमा अध्यक्ष स्वंय उपस्थित हुनुपर्नेछ।

(छ) जम्मा सदस्य संख्याको. कम्तिमा ५१ % सदस्यहरु उपस्थित नभई कार्य समितिको बैंठक वस्ने छैन।

(ज) कार्य समितिको बैठकको अध्यक्षता अध्यक्षले गर्ने छ। अध्यक्षको अनुपस्थितिमा उपाध्यक्षले र उपाध्यक्षको पनि अनुपस्थितिमा बैठकमा उपस्थितिहरु मध्ये जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ।

(झ) समितिको बै̤ठकमा बहुमतको निर्णय मान्य हुनेछ र मत बराबर भएमा अध्यक्षले निर्णायक मत दिनेछ।

(ञ) कार्य समितिको बैठकमा छलफल भएको विषय र त्यस सम्बन्धमा भएको निर्णयको विवरण माईन्यूट छुटै किताबमा लेखी राख्नु पर्ने छ। सो निर्णय विवरणमा बैंठकमा उपस्थित सम्पूर्ण सदस्यको कम्तिमा ५१% ले सही गरी पारित भएको निर्णय मात्र मान्य हुनेछ।

(ट) संस्थाले गर्ने भनिएको सम्पूर्ण कार्य कार्यसमितिको निर्णयबाट हुनेछ।

परिच्छेद - ५
काम, कर्तब्य र अधिकार

१२) कार्य समितिको पदाधिकारीहरुको काम ,कर्तव्य र अधिकार :-

१२.१ अध्यक्ष :-

क. साधारण सभा तथा वैंठकको अध्यक्षता गर्ने ।

ख. कार्य समितिको निर्णय अनुसार साधरण सभा वोलाउने एवं आवश्यकता अनुसार कार्य समितिको वैठक वोलाउने ।

ग. कार्यसमितिको वैठकमा कुनै विषयमा वरावर मत भएमा निर्णयात्मक मत दिने ।

घ. विधान र साधारण सभाले तय गरेको दिशामा क्रियाशिल रहन नेतृत्व प्रदान गर्ने ।

ङ. वैठकको निश्चित मिति, समय र स्थान तोक्ने ।

च. साधारण सभा र कार्य समितिको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने गराउने ।

छ. विभिन्न कार्यालय, संघ, संस्थासँग सम्पर्क तथा समन्वय कायम गर्ने गराउने ।

ज. छलफलमा प्रजातान्त्रीक तरिकाले सवैलाई वोल्ने अवसर दिन पहल गर्ने ।

झ. संस्थाका सदस्यलाई कृयाशिल गराई राख्नसामुहिक सामाजिक कृयाकलापमा संलग्न भइरहने ।

ञ.संस्थालाई उत्कृष्ठ वनाउन निरन्तर लागि रहने ।

ट. आफु कुनै कारणवस ३ दिन भन्दा वढी अवधिको लागि वाहिर जानुपर्ने भएमा उपाध्यक्षलाई जिम्मेवारी दिने ।

ठ. संस्थाको कार्य प्रगति एंव अगामी आ.व.को कार्यक्रम वनाई साधारण सभामा प्रस्तुत गर्ने, पारित कार्यक्रम संचालन गर्ने , संस्था नविकरण गराउने, मासिक प्रतिवेदन सम्वन्धित वडा कार्यालय तथा गाउँपालिकामा पेश गर्ने गराउने ।

ड. कोषाध्यक्ष वा सचिव र कोषाध्यक्ष दुवै संगको संयुक्त दस्तखतमा संस्थाको वैङ्क खाता संचालन गर्ने ।

१२.२ उपाध्यक्ष :-

क. अध्यक्षको अनुपस्थितिमा अध्यक्षले गर्ने सम्पुर्ण कार्य गर्ने ।

ख. कार्यसमितिले तोकेको कार्यहरु गर्ने ।

ग. अध्यक्षलाई आवश्यक संहयोग गर्ने ।

१२.३ सचिव :-

क. संस्थाको दैनिक कार्य सञ्चालन गर्ने ।

ख. वैठक र साधारणसभाको निर्णय कार्यान्वयन गर्ने ।

ग. साधारणसभामा पेश गर्ने प्रतिवेदन तयार गर्ने ।

- कार्यसमितिले तोकेको काम गर्ने ।
- संस्थाको प्रवक्ता भइ काम गर्ने ।
- संस्थाका कागजातहरु सुरक्षित एवं व्यवस्थित राख्ने ।
- अध्यक्षको निर्देशनमा आवश्यकता अनुसार पत्राचार गर्ने ।
- विगतका निर्णयहरुको कार्यान्वयन भए नभएको ध्यानाक्रर्षण गराउने ।
- संस्थाका कृयाकलाप वारे सवै सदस्यहरुलाई जानकारी गराउने ।
- संस्थाको चल अचल सम्पति र कागजातको जिम्मा लिने र दुरुस्त राख्ने पद मुक्त हुदाँ वरवुझारथ गर्ने ।
- कोषाध्यक्ष वा अध्यक्ष र कोषाध्यक्ष दुवैंसंगको संयुक्त दस्ताखतमा संस्थाको वैङ्क खाता संचालन गर्ने ।

१२.४ सह-सचिव :-

क. सचिवको अनुपस्थितिमा सचिवले गर्ने सम्पुर्ण काम गर्ने ।
ख. सचिवको काममा सहयोग गर्ने ।

१२.५ कोषाध्यक्ष :-

क. अध्यक्षवा सचिव वा दुवै संगको सयुक्त दस्तखतमा संस्थाको वैङ्क खाता संचालन गर्ने ।
ख. आर्थिक आय व्याय पारदर्शी रुपमा दोहोरो लेखा प्रणाली अनुरुप राख्ने ।
ग. संस्थाको आय व्याय वार्षिक साधारण सभामा पेश गर्ने ।
घ. संस्थाले निर्माण गरेको आर्थिक नियमावली कार्यान्वयन गराउने ।
ङ. संस्थाको आर्थिक कारोवारको श्रेस्ता राख्ने र पदमुक्त हुदाँ वरवुझारथ गर्ने ।

१२.६ सदस्यहरुको काम, कर्तब्य र अधिकार :-

क. नियमित वैंठकमा उपस्थित भई कायसमितीको निर्णय तथा निर्देशनलाई कार्यान्वयन गर्ने ।
ख. कार्यसमितिले तोकेको कार्य गर्ने ।
ग. नविकरण शुल्क र अन्य शुल्क समयमा वुझाउने र अन्य सदस्यलाई समयमा वुझाउन प्रेरित गर्ने ।
घ. संस्थाले गरेका निर्णयमा प्रतिवद्धताका साथ कार्यान्वयन गर्ने ।
ङ. संस्थालाई उत्कृष्ठ वनाउन सवै सदस्यहरुको योगदान जुटाउने ।
च. संस्थाका पदाधिकारीहरुको कामको लेखाजोखा गर्ने, राम्रो काम गर्नेलाई प्रोत्साहन दिने र गलत गर्नेलाई सचेत गराउने, गलत कार्य नछाडेमा समितिको वैंठकमा निर्णय गराई सदस्य पदवाट हटाउने ।

१३. गणपुरक संख्या :-

१) कुल सदस्य संख्याको ५१%सदस्यहरुको उपस्थिती नभई साधारण सभाको अन्य काम कार्वाही हुने छैन ।

२) पहिलो साधारण सभामा गणपूरक संख्या नपुगे दोश्रो साधारण सभामा कूल सदस्य संख्याको ३३ प्रतिशत वा कार्य समितिको संख्या जुन बढी हुन्छ सो आधारमा बैठक बसी बहुमतले निर्णय गर्न सक्नेछ ।

१४. संस्थाको कोष :-

१) संस्थाको एक नीजि कोष हुनेछ र सो कोषमा देहाय बमोजिमको प्राप्त रकमहरु रहनेछ ।

क) सदस्यता शुल्क वापतको रकम ।

ख) कसैले स्वेच्छाले दिएको रकम ।

ग) संस्थाको सदस्यहरुले मासिक रुपमा उठाएको रकम ।

घ) देश, विदेशका संस्थाहरुवाट प्राप्त हुने अनुदान रकम ।

ङ) उपबुंदा १४.१.घ) मा जुन सुकै कुरा लेखिएको भएता पनि बिदेशी संस्थाबाट अनुदान लिंदा कानुन वमोजिम नेपाल सरकार/स्थानीय सरकारको स्वीकृतीमा मात्र संस्थाले अनुदान ग्रहण गर्न सक्नेछ ।

१५. खाता सञ्चालन :-

क) संस्थाको अध्यक्ष र कोषाध्यक्ष वा कोषाध्यक्ष र सचिव वा अध्यक्ष, सचिव र कोषाध्यक्षको संयुक्त दस्ताखतवाट खाता सञ्चालन गरिनेछ

ख) प्रचलित ऐन नियम अनुसारको खर्च गर्ने र श्रेष्ता राख्ने व्यवस्था मिलाउनु पर्नेछ ।

१६. लेखा :-

क) संस्थाको आयव्ययको विवरण प्रचलित कानुन वमोजिम राख्नु पर्नेछ ।

ख) संस्थाको लेखा परीक्षण गराउदा वार्षिक साधारण सभावाट सरकारी मान्यता प्राप्त लेखा परिक्षकको नियुक्त गरी गर्नु पर्नेछ ।

ग) लेखा परिक्षण गराई त्यसको विवरण सम्वन्धित वडा कार्यालय रगाउँकार्यपालिकाको कार्यालयमा बुझाउनूपर्नेछ ।

घ) नेपाल सरकार वा गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयले चाहेमा जुन सुकै वखत पनि संस्थाको हिसाव किताव जाँच्न वा जचाँउन सक्नेछ ।

परिच्छेद-६

निर्वाचन

१७. संस्थाको कार्यसमितिको निर्वाचन देहाय अनुसार हुनेछ ।

क) साधारण सभाले सदस्यहरु आंफु मध्येवाट कार्य समितिको निर्वाचन गर्नेछ ।

ख) कार्यसमितीमा ५ जना मुख्य पदाधिकारी वढीमा ६ जना सदस्य साधारण सदस्य सभावाट निर्वाचित गरी वढीमा ११ सदस्य भएको कार्यसमिती हुनेछ । अध्यक्ष,सचीब,कोषाध्यक्ष मध्ये अनिवार्य एक महिला वा पूरुष पर्ने गरी सम्पूर्ण कार्य समितीमा ४०%महिला वा पूरुष हुनुपर्ने छ।

ग) कार्यसमितीमा अध्यक्ष १, उपाध्यक्ष १, सचिव १, सह-सचिव १, कोषाध्यक्ष १ र सदस्यहरु हुनेछन्

घ) निर्वाचित पदाधिकारीको कार्यअवधी २ वर्षको हुनेछ ।

ङ) सर्वसहमतिवाट कार्यसमिति वन्न नसके आम सभाले साधारण सदस्यहरुवाट ३ सदस्यीय निर्वाचन आयोग गठन गर्नेछ ।

च) गठीत निर्वाचन आयोगले निर्वाचन विनियम तयार गरी कार्यसमितिको पदाधिकारीको छनौट गर्नेछ ।

छ) उमेरद्धार हुनलाई १ प्रस्तावक र १ समर्थक साधारण सदस्य आवश्यक हुनेछ ।

ज) निर्वाचनमा बहुमत प्राप्त व्यक्तीलाई विजयी घोषणा गरिनेछ ।

झ) निर्वाचनमा साधारण सदस्य तथा आजिवन सदस्यलाई मांत्र मत लगाउने अधिकार रहन्छ ।

१८. उमेरद्धार हुनलाई योग्यता :-

क) नेपाली नगरिक र १८वर्ष पुरा गरेको व्यक्ति ।
ख) सार्वजनिक सम्पतीको दुरुपयोग गरी भ्रष्ट्रचारीको अभियोगमा परेको, चोरी, ठगी, फौजदारी अभियोग लागी सजाय पाएकोभए सजाय भुक्तान भएको कम्तिमा ३ वर्ष व्यतित गरेको हुनुपर्नेछ ।
ग) संस्थालाई वुझाउनु पर्ने नगद वा जीन्सि सम्पति बुझाई सकेको व्यक्ती ।
घ) संस्थाको सम्पिती हिनामिना नगरेको व्यक्ती ।

१९. अविश्वासको प्रस्ताव :-

साधारण सदस्यको २५ प्रतिशत सदस्यले लिखित रुपमा अध्यक्ष समक्ष अविश्वासको प्रंस्ताव गरेमा तीजले प्रस्ताव दर्ता भएको मितिले १ महिना भित्र साधारण सभा बोलाउनेछ र दुई तिहाई बहुमतवाट उक्त प्रस्ताव पारित भएमा अविश्वासको प्रस्ताव पारित भएको मानिनेछ । अविश्वासको प्रस्ताव पारित भएमा सम्वन्धित पदाधिकारी पदमुक्त हुनेछ ।

२०. विधान संसोधन :-

टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि,२०७५ को कुनै बुंदा वा उपबुंदा संसोधन वा खारेज गर्नु पर्ने मनासिव कारण भएमा सो उल्लेख गरि संस्थाको साधारण सभाको कुल सदस्य संख्याको दुई तिहाई बहुमतले पारित गरि गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय समक्ष सिफारीस गरी पठाउनु पर्नेछ । गाउँ कार्यपालिकाको बैठकमा स्वीकृत भए पश्चात मात्र विधानको कुनै बुंदा वा उपबुंदा संसोधन वा खारेज भएको मानिनेछ ।

२१. विनियम वनाउन सक्ने :-

संस्थाले यस कार्यविधिको प्रतिकुल नहुने गरि आफ्नो कार्य सम्पादन गर्ने सर्न्दभमा अवश्यक विनियम वनाउन सक्नेछ र सो को जानकारी गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालयलाई दिनुपर्नेछ ।

२२. तदर्थ समिती :-

संस्था स्थापना गरी दर्ता गराउनको लागि गठित तद्रर्थ समिति यसै विधान अनुसार गठन भएको मानिने छ । यसले गरेका कार्य पनि विधान बमोजिम भएको मानिने छ । तदर्थ समितिले आ.व.समाप्त भएको २ महिना भित्र विधान अनुसार निर्वाचनद्वारा नयाँ कार्यसमितिको निर्वाचन गर्नु पर्नेछ ।

२३. संस्थाको खारेजी :-

१) संस्थाको साधारण सभाको दुई तिहाई बहुमतले संस्था खारेज गर्न आवश्यक देखेमा विशेष प्रस्ताव पारित गरि सो को जानकारी गाउँपालिकामा पठाउनु पर्नेछ ।सो सम्वन्धमा गाउँपालिकाको निर्णयानुसार हुनेछ ।

२) उपबुंदा २३.१ वमोजिम खारेजिको लागि गाउँपालिकाले संस्थाको हिसाब किताब जाँच गर्नका लागि एक वा एकभन्दा वढी लेखापरीक्षकहरु नियुक्ति गर्न सक्नेछन । लेखापरीक्षकहरु को पारिश्रमिक साधारण सभाले तोकिदिए वमोजिम संस्थाले व्यहोर्नु पर्नेछ ।

३) उपबुंदा २३.२ वमोजिम नियुक्त लेखापरीक्षकले संस्थाको हिसाब कितावको जांच गरि प्रतिवेदन पेश गरे पश्चात गाउँपालिकाले खारेजी सम्बन्धी अन्तीम निर्णय गर्नेछ ।

४) संस्था खारेज भै समाप्ती भएमा यो संस्थाको सबै सम्पतिकानुन वमोजिम वा गाउँपालिकाको हुनेछ ।

२४. ऐन कानुन अनुसार हुने :-

यस विधानमा उल्लेखित प्रावधानहरु प्रचलित ऐन, नियम र कानुनसँग बाझिन गएमा वाझिएको हद सम्म स्वत: निष्क्रिय हुनेछ ।

२१ विविध :-

क) संस्थाबाट राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय संघ, संगठनको सम्बन्धमा प्रतिकुल असर पार्ने वा नेपालको अखण्डता, सार्वभौमत्ता, स्वतन्त्रता तथा सुरक्षामा खलल् पुग्ने कुनै कृयाकलाप गर्न पाईने छैन ।

ख) पद रिक्तता :- कार्य समितिका पदाधिकारी र सदस्यहरु निम्न आवस्थामा आफ्नो पदबाट मुक्त हुनेछन् ।

१.आफ्नो पदबाट राजीनामा दिई कार्य समितिबाट स्वीकृत भएमा ।

२. मानसिक असन्तुलन भएमा वा मृत्यु भएमा ।

३. अविश्वासको प्रश्ताव पारीत भएमा ।

ग) पदपूर्ति :- संस्थाको पदाधिकारी तथा सदस्यको पद कुनै कारणवस रिक्त हुन आएमा कार्य समितिद्धारा साधारण सदस्यहरु मध्येबाट कुनै एक सदस्यलाई बाँकी अवधीका लागि मनोनित गरी पदपूर्ति गर्न सकिने छ । तर ६महिना भन्दा कम अवधिका लागि पद पुर्ती गरिने छैन ।

घ) राजीनामा : कार्य समितिको अध्यक्षयले कार्य समिति समक्ष र अन्य पदाधिकारीहरुको हकमा राजिनामा दिनुपर्ने भएमा संस्थाको अध्यक्ष समक्ष दिनुपर्ने छ । प्राप्त हुन आएको राजिनामा स्वीकृत गर्ने वा नगर्न अधिकार कार्यसमितिको पूर्ण बैठकमा निहित हुनेछ ।

ङ) नियम बनाउन सक्ने :-संस्थाले आफ्नो कामको आवश्यकताको आधारमा यस कार्यविधिको परिधि भित्र रहेर विभिन्न उप नियम समेत बनाउन सक्नेछन् । गाउँपालिकाले आवश्यक्ता अनुसार यस कार्यविधिकाकुनै प्रावधान खारेजी तथा थप समेत गर्न सक्नेछ ।

च) कर्मचारी नियूक्त :- संस्थाको दैनिक कार्य संचालन तथा आवश्कता अनुसार कार्य समितिले कर्मचारिहरु नियुत्ती गर्न सक्ने छ र यसरी नियुत्ति गरिएका कर्मचारिको पारिश्रमिक तथा सेवाका सर्तहरु संस्थाको नियम वमोजिम हुनेछ ।

छ) यस विधानमा उल्लेख नभएका कुराहरु प्रचलित कानुन वमोजिम हुनेछ र प्रचलित कानुनसँग बाझिन गएको हदसम्म स्वत निष्कृय हुनेछ ।

ज) उपसमिति सम्वन्धि व्यवस्था :- कार्य समितिले विभिन्न कामको लागी आवश्यक ठानेमा उप-समितिको गठन गर्न सक्ने छ ।

झ) यस संस्थाले कानुन बमोजिम स्थानिय स्तरमा उत्पादित वस्तु तथा सेवाहरु खरिद तथा विक्री गर्न सक्ने छ साथै स्थानिय स्तरमा संचालन हुने विकास निर्माणका योजना तथा कार्यक्रमहरुको कार्यान्वयनमा संस्था प्रत्यक्ष रुपमा संलग्न हुन पाउने छ ।

ञ) संस्थाको वैठक महिनामा कम्तिमा १ पटक अनिवार्य वस्नु पर्नेछ र आवश्यक्ता अनुसार थप वैठक समेत वस्न सकिनेछ ।

ट) यस कानुनको अधिनमा रहि सम्वन्धित वडा कार्यलयका जनप्रतिनिधि वा वडा सचिव वा तोकिएका सामाजिक परिचालकको रोहवरमा टोल विकास संस्था गठन गरि सम्वन्धित वडा कार्यालयको सिफारिस साथ आए पछि संस्थालाई गाउँपालिकामा दर्ता गरि अनुसुचि ३ अनुरुपको प्रमाण पत्र उपलब्ध गराईनेछ । संस्थाको गाउँपालिकामा वार्षिक रुपमा नविकरण गर्नु पर्नेछ ।

ठ) संस्थाको कार्यसमिति, सल्लाहकार समिति को नामावली अनुसुचि ४ को ढांचामा अलग अलग राख्नु पर्ने छ ।

अनुसूची - १

घरधुरी (साधारण सदस्य) तथ्याङ्क संकलन फारम

टोल विकास संस्थाको नाम............................दर्ता नम्बर :
वडा नं. ..... ठेगाना : .... गठन मिति :

क्र.सं.	घर नम्बर	घरमुलीको नाम	परिवार संख्या				
			पुरुष	महिला	बालक	बालिका	जम्मा
१							
२							
३							
४							
५							
६							
७							
८							
९							
१०							
११							
जम्मा							

अनुसूची - २

(संस्थाको छाप)

.... टोल बिकास संस्था

स्था: २०[illegible]

हतुवागढी......................., भोजपुर

१ नं. प्रदेश, नेपाल

अनुसूची - ३
हतुवागढी गाउँपालिका
गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय
घोडेटार, भोजपूर

१ नं. प्रदेश, नेपाल

प्रमाण पत्र

समूह पद्धतिलाई सूव्यवस्थित गर्दै स्थानीय रुपमा उपलब्ध श्रम, सिप, साधन तथा अवसरहरु लाई अधिकतम परिचालन गरि सहभागितात्मक योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयन गर्न, उद्यमि समाजको निमार्ण गर्न तथा टोलका जनसमुदायहरुलाई संस्थागत रुपमा विकास गर्दै लैजाने उद्देश्यले टोल विकास संस्था व्यवस्थापन कार्यविधि,२०७५(हतुवागढी गाउँपालिका,घोडेटार,भोजपूर) वमोजिम एक सामाजिक संस्थाको रचना यस भोजपूर जिल्ला, हतुवागढी गाउँपालिका वडा नं. .....टोल .... मा मिति .... मा गठिन भै .... टोल विकास संस्थालाई यस कार्यालयको अभिलेखमा दर्ता गरि यो प्रमाण पत्र प्रदान गरिएको छ ।

दर्ता नं. :
मिति :

....
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

नविकरण विवरण

टोल विकास संस्थाको नाम :
ठेगाना:

क्र.सं.	नविकरण मिति	संस्था दर्ता नं.	नविकरण कायम रहने अवधि	नविकरण गर्नेको सहि	कार्यालयको छाप	कैफियत

अनुसूची - ४

समितिको नामावली /विवरण

टोल विकास संस्थाको नाम............................दर्ता नम्बर :

वडा नं. ..... ठेगाना : .... गठन मिति :

क्र.स.	नाम थर	पद	ठेगाना	बाबु/पति	बाजे/ससुरा	ना.प्र.नं	कैफियत
१		अध्यक्ष					
२		उपाध्यक्ष					
३		सचिव					
४		सह-सचिव					
५		कोषाध्यक्ष					
६		सदस्य					
७		सदस्य					
८		सदस्य					
९		सदस्य					
१०		सदस्य					
११		सदस्य					

अनुसूची - ५

.....................टोल विकास संस्थाको विधान

प्रस्तावनाः

स्थानीय रुपमा उपलब्ध श्रम, सीप र साधन तथा अवसरहरुलाई अधिकतम परिचालन गर्दै गाउँ नगरको सामाजिक तथा आर्थिक व्यवस्थालाई एकअर्काको परिपूरकको रुपमा विकसित गरी गरिबी न्यूनीकरणका प्रयासमा ठोस योगदान पुर्याउने, सहभागितात्मक योजना तर्जुमा गर्ने तथा आफ्नो टोलको समग्र विकास गर्ने वातावरण सिर्जना गर्न यो..........................टोल विकास संस्था स्थापना गरी संचालन गर्न वान्छनीय भएकोले हतुवागढी गाउँपालिकाको टोल विकास संस्था गठन, सञ्चालन तथा व्यवस्थापन कार्यविधि, २०७५ को अधिनमा रही यो विधान बनाइएको छ।

परिच्छेद-१

संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भः

(क) यो विधान ....टोल विकास संस्थाको विधान हुनेछ।

(ख) यो संस्थाको नाम ....हुनेछ।

(ग) यो विधान.................टोल विकास संस्थाको साधारण सभाबाट स्वीकृत भएको मितिदेखि लागू हुनेछ।

(घ) यस संस्थाको कार्यालय......................मा हुनेछ ।

(ङ) यस संस्थाको सिमाना देहाय बमाजिम हुनेछ।

पूर्व.....................पश्चिम.......................

उत्तर...................दक्षिण.......................

२. परिभाषाः

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा यस विधानमाः

१. "संस्था" भन्नाले......................टोल विकास संस्थालाई समझनुपर्छ।

२. "विधान" भन्नाले टोल विकास संस्थाको विधानलाई सम्झनुपर्छ।

३. "साधारणसभा" भन्नाले संस्थाको साधारण सदस्यहरुको भेला सम्झनुपर्छ।

४. "समिति" भन्नाले टोल विकास संस्थाको कार्यसमिति सम्झनुपर्छ।

५. "बैठक" भन्नाले संस्थाको संयुक्त वा छुट्टाछुट्टै बैठक सम्झनुपर्छ।

६. "पदाधिकारी" भन्नाले कार्यसमितिका अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र सदस्यहरुलाई जनाउँछ।

३. संगठित संस्था हुनेः

(क) संस्थाको आफ्नो छुट्टै छाप हुनेछ। साथै संस्थाले व्यक्ति सरह आफ्नो नामबाट कार्य समेत गर्न

सक्नेछ ।

(ख) संस्थाले प्रचलित कानूनको अधिनमा रही चल–अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्न, उपयोग गर्न सक्नेछ। तर संस्थाले आफ्नो अचल सम्पत्ति बिक्रि गर्न भने पाउने छैन्। संस्था बिघटन भए सो संस्थाको सम्पूर्ण चल अचल सम्पत्ति गाउँपालिकामा हस्तान्तरण हुनेछ।

परिच्छेद-२

संस्थाका उद्देश्यहरुः

संस्थाको संस्थागत, सामाजिक तथा आर्थिक विकासका लागि देहाय बमोजिम उद्देश्य हुनेछः

(क) टोलस्तरमा सक्षम र दिगो स्वायत्त संस्थाको विकास गर्ने।

(ख) टोलका ब्यक्तिहरुको आयमा बृद्धि गर्ने कार्यक्रमको संचालन गरी गरिबी न्यूनीकरणमा मद्दत पुर्याउने।

(ग) स्थानीय स्तरको विकास प्रक्रियालाई दिगो र आत्मनिर्भर बनाउन स्थानीय स्तरको समुदायको व्यक्तिहरुको क्षमता विकास कार्यक्रम कार्यान्वयनमा टेवा पुर्याउने।

(घ) संस्थालाई सहभागितात्मक योजना तर्जुमा, अनुगमन तथा मूल्याङ्कन प्रक्रियामा सक्रिय सहभागि बनाउने।

(ङ) युवा लक्षित कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने।

टोल विकास कार्य समितिको गठन

टोल विकास कार्य समितिको गठन देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) गाउँपालिकाका बस्तिहरुको निश्चित भौगोलिक क्षेत्रभित्रका टोल तहमा रहेका घरपरिवारका सदस्यहरुबाट टोल विकास संस्थाको गठन गरिनेछ।

(ख) पहिलो पटकका लागि टोल विकास संस्थांको व्यापक भेलाबाट अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष, सचिव र आवश्यकता अनुसारका सदस्यहरु रहेको एक टोल विकास कार्य समिति गठन हुनेछ। दोस्रो पटकको लागि यस्तो कार्य समिति साधारण सभाको सर्वसम्मत वा सो नभएमा बहुमतबाट पूर्नगठन हुनेछ। टोल विकास कार्य समितिको अवधि २ वर्षको हुनेछ । एकपटक अध्यक्ष, उपाध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव भएको व्यक्ति पुनः सोहि पदमा लगतै दुई वर्षको अवधि व्यतित नभई नियुक्त हुने छैन ।कार्य समितिमा कम्तिमा ३३ प्रतिशत महिला सदस्यहरु तथा अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव मध्ये कुनै एक पदमा अनिर्वाय रुपमा महिला हुनुपर्नेछ ।

(ग) टोल विकास संस्था गठन गर्दा सकेसम्म टोलको सम्पूर्ण घरधुरीलाई समेट्नुपर्दछ। यदि सो सम्भव नभए कम्तीमा ८० प्रतिशत घरधुरी सहभागी गराई टोल विकास संस्था गठन गरिनेछ।

टोल विकास संस्थाका कार्यहरुः

टोल विकास संस्थाका कार्यहरु देहाय बमोजिम हुनेछनः

१. प्रत्येक टोल स्तरमा सम्भव भएसम्म सबै घरपरिवार सहभागी भएको टोल विकास संस्था गठन गर्ने।

२. संस्थाका सदस्यहरुलाई उद्यमशीलता मार्फत अग्रसर गराउने आवश्यक पहल गर्ने तथा सोहि बमोजिमका कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने।
३. टोलमा आईपरेका समस्याहरु समाधान गर्न एकअर्कामा भाईचारा सम्बन्ध कायम गरी सभ्य समाजको सिर्जना गर्ने ।
४. उपलब्ध स्रोतको समुचित परिचालन गर्दै टोलको समग्र विकासका लागि टोल विकास योजना बनाउने।
५. अशिक्षा, अन्धविश्वास, बाल विवाह, बहु विवाह, छुवाछुत जस्ता सामाजिक समस्याका बारेमा टोल विकास संस्थाका सम्पूर्ण सदस्यहरुलाई जनचेतना अभिवृद्धि गर्ने।
६. आफ्नो टोल तथा सार्वजनिक स्थलमा बृक्षारोपण गर्ने।
७. आफ्नो वडा तथा टोललाई वातावरणमैत्री तथा वालमैत्री बनाउने विविध कार्यक्रमहरु सञ्चालन गर्ने।
८. टोलको वसोवास गर्ने बासिन्दाका बीचमा भवन निमार्ण मापदण्ड, सामाजिक सुरक्षा भत्ता लगायतका सामाजिक सरोकारका बिषयहरुमा विभिन्न चेतनामूलक कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने।
९. प्राकृतिक प्रकोप व्यवस्थापन गर्न सहयोग गर्ने।
१०. आफ्नो टोल वस्तीलाई नमुना वस्तीको रुपमा विकास गर्न सहयोग गर्ने।
११. हरित गाउँ-शहर, उज्यालो गाउँ, सफा गाउँ र सम्पन्न तथा सभ्य गाउँ स्थापना अभियानमा सहयोग गर्ने।
१२. पूर्ण साक्षर, पूर्ण खोप, पूर्ण घटना दर्ता आदि अभियानमा सहयोग गर्ने।
१३. संस्थाको अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष तथा सचिवको चयन सर्वसम्मतिमा वा सो नभएमा बहुमतमा गर्ने।
१४. व्यक्ति सरह चल अचल सम्पत्ति प्राप्त गर्ने, उपभोग गर्ने र संस्थालाई आवश्यक पर्ने जग्गा भवन खरिद वा भाडामा वा लिजमा लिने, कम्प्युटर, टेलिफोन जस्ता सामान तथा सवारी साधन ख़रिद वा भाडामा लिई प्रयोग गर्ने।

परिच्छेद-३
सदस्यता सम्बन्धी व्यवस्था

८. सदस्यताः
संस्थामा देहाय बमोजिमको सदस्यता हुनेछः
(क) यस विधानको उद्देश्य बमोजिम संस्थाप्रति श्रद्धा र निष्ठा राखी विधानलाई स्वीकार गर्ने स्थानीय टोलबासी यस संस्थाको सदस्य हुनेछ।
(ख) सदस्यता बन्न इच्छुक नयाँ टोलबासीलाई संस्थाले तोकेबमोजिम संस्थामा दरखास्त दिएमा सदस्यता प्रदान गरिनेछ।

९. सदस्यता नरहनेः
देहायको अवस्थामा सदस्य रहने छैनः
(क) सदस्यको मृत्यु भएमा।

(ख) सदस्यले दिएको सदस्यता परित्यागको लिखित निवेदन कार्यसमितिले स्वीकृत गरेमा।
तर संस्थाको निर्णयउपर चित नबुझेमा साधारण सभामा पेश गर्ने र साधारण सभाको निर्णय अन्तिम हुनेछ।

(ग) सदस्यता शुल्क नतिरेको वा संस्थाको निर्णय पालन नगरेमा संस्थाले निर्णय गरी सम्पूर्ण सदस्यलाई जानकारी गराएमा ।

(घ) संस्थालाई हानि–नोक्सानी हुने कार्य गरेमा वा नैतिक पतन, आर्थिक अनियमितता वा भ्रष्टाचार गरेको अभियोग प्रमाणित भई सजाय पाएको कारण देखाई संस्थाले सदस्यताबाट हटाउने निर्णय गरेमा।

(ङ) नेपालको प्रचलित कानुनले निषेध गरेका कार्य गरेमा।

९. संस्था गठन एवं कार्य संचालन विधि

संस्थाको गठन एवं कार्य संचालन विधि देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) निश्चित भौगोलिक क्षेत्रमा व्यक्तिहरुको सर्वसम्मत निर्णयबाट टोलको क्षेत्र निश्चित गरेपछि त्यस टोलभित्र बसोबास गर्ने अधिकांश घरधनीहरुको उपस्थितिमा संस्था गठन गरिनेछ।

(ख) टोल विकास संस्था गठन गर्न उपस्थित भएका व्यक्तिहरुले गरेको सर्वसम्मत निर्णयको आधारमा एक–एक जना अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव र अन्य घरधुरीहरु सदस्य हुनेछन्।

परिच्छेद-४

टोल विकासका पदाधिकारिको काम कर्तव्य र अधिकार

१०. संस्थाका पदाधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः

संस्थाका पदधिकारीहरुको काम, कर्तव्य र अधिकार देहायबमोजिम हुनेछनः

(क) अध्यक्ष काम, कर्तव्य र अधिकारः

१. संस्थाको नियमित बैठक बोलाउने।
२. बैठकको अध्यक्षता गरी बैठक संचालन गर्ने।
३. बैठकमा अनुशासनको पालन गर्न लगाउने र छलफलका विषयहरु टिपोट गर्ने वा गर्न लगाउने।
४. छलफल हुँदा सबैको विचार संकलन गर्ने र सर्वसम्मत निर्णय गर्न पहल गर्ने।
५. निर्णयहरु लागु गर्ने र गर्न लगाउने।
६. सचिव र कोषाध्यक्षलाई आवश्यकता अनुसार सहयोग पुर्याउने।
७. संस्थाले आय आर्जन गरेको नगद वा जिन्सी सामानको सुरक्षाको प्रबन्ध मिलाउने।
८. विशेष बैठकको आवश्यकता परेमा सबै सदस्यहरुको सहमतिमा बैठक बोलाउने।

(ख) उपाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकारः

१. अध्यक्षको अनुपस्थितिमा समितिको बैठकमा अध्यक्षता गर्ने,
२. अध्यक्षले दिएको कुनैपनि कार्य जिम्मेवारीपुर्ण ढङ्गले काम गर्ने,

(ग) सचिवको काम, कर्तव्य र अधिकारः

१. अध्यक्षको आदेशअनुसार बैठक बोलाउने,
२. बैठक पुस्तिकामा उपस्थित गराउने,
३. छलफलका प्रस्तावहरु संकलन गरी बैठकमा पेश गर्ने र बैठकको निर्णय प्रमाणित गराउने,
६. संस्थाको क्रियाकलापका बारेमा सदस्यलाई जानकारी गराउने,
७. तोकिएका अन्य कार्यहरु गर्ने,

(घ) **कोषाध्यक्षको काम, कर्तव्य र अधिकारः**

१. संस्थाले गरेको आर्थिक कारोबारको लेखापरीक्षण गराउने,
२. बैंकमा संयुक्त रुपमा खाता संचालन गर्ने,
३. अन्य सदस्यहरुसँग समन्वय राखी सहयोग लिने दिने,
४. संस्थाको नगद र जिन्सी सामानको जिम्मा लिई सुरक्षा गर्ने,

(घ) **सदस्यहरुको काम, कर्तव्य र अधिकारः**

१. गाउँपालिकासँग भएको साझेदारीपत्रमा उल्लेखित सर्तअनुसार गर्नुपर्ने कामहरु गर्ने,
२. संस्थाको हिसाव किताब चेक गर्ने,
३. संस्थाका पदाधिकारीहरुले गरेका कामको मूल्याङ्कन नियमित रुपमा गर्ने,
४. संस्था संचालनका लगि आवश्यकता अनुसार नीति बनाउन सहयोग गर्ने,
५. बैठकमा उपस्थित भई प्रत्येक छलफलमा भाग लिने,

परिच्छेद-५
साधारण सभा सम्बन्धि व्यवस्था

१. साधारण सभाको गठन र कार्य प्रणालीः

साधारण सभाको गठन र कार्य प्रणाली देहाय बमोजिम हुनेछः

१. संस्थाको सम्पूर्ण सदस्यहरु रहेको एक साधारण सभा हुनेछ।
२. साधारण सभाको अध्यक्षता संस्थाको अध्यक्षले गर्नेछ। निजको अनुपस्थितिमा संस्थाको उपाध्यक्ष र निजको पनि अनुपस्थितिमा संस्थाको जेष्ठ सदस्यले गर्नेछ।
३. साधारण सभा संस्थाको सर्वोच्च निकाय हुनेछक।

२. साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकारः

साधारण सभाको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय बमोजिम हुनेछः

(क) संस्थाको साधारण सभाको सल्लाह प्राप्त गर्न उचित देखि पेश भएका विषयमा सल्लाह दिने।
(ख) लेखापरीक्षक नियुक्ति गर्ने।
(ग) संस्थाको लेखापरीक्षकको प्रतिवेदन पारित गर्ने।
(घ) कार्य समितिलाई अधिकार प्रत्यायोजना गर्ने।
(ङ) कार्य समिति सम्बन्धमा भएका उजुरी पुनराबेदन सुन्ने र निर्णय दिने।

(च) संस्थाको विधान संशोधन गर्ने।

(छ) आवश्यकताअनुसार सल्लाहाकारको मनोनयन गर्ने।

(ज) संस्थाको वार्षिक कार्ययोजना स्वीकृत गर्ने।

परिच्छेद-६
आर्थिक सम्बन्धि व्यवस्था

१३. आर्थिक व्यवस्थाः

(अ). संस्थाको देहायबमोजिम आर्थिक स्रोत हुनेछ।

क. सदस्यताबाट प्राप्त शुल्क ।

ख. प्रचलित कानूनको अधिसनमा रही सरकारी तथा गैरसरकारी संस्थाबाट प्राप्त हुने अनुदान।

ग. संस्थाको क्रियाकलापको सिलसिलामा प्राप्त हुने आय वा पुरस्कार।

घ. अन्य आम्दानी ।

(आ) प्रत्येक असार मसान्तमा लेखा तयार गरी परीक्षण पश्चात् विवरण साधारण सभामा प्रस्तुत गर्ने जिम्मेवारी संस्थाको हुनेछ।

(इ) संस्थाको नाममा प्राप्त वा खरीद चल–अचल सम्पत्तिको परिचालन र प्रयोग तोकिएबमोजिम हुनेछ ।

परिच्छेद-७
विविध व्यवस्था

१४. कार्य समिति गठनः साधारण सभाबाट योग्य सदस्य मध्येबाट ७ देखी ११ सदस्य कार्य समिति गठन हुनेछ जसमा अध्यक्ष, कोषाध्यक्ष र सचिव मध्ये १ जना महिलाको अनिवार्य प्रतिनिधित्व हुनेछ।

१५. कार्यसमिति तथा पदाधिकारीको राजिनामा

(क) समितिका सदस्यहरुले आफ्नो पदबाट राजीनामा दिन चाहेमा अध्यक्ष समक्ष दिन सक्नेछन्।

(ख) अध्यक्षले आफ्नो राजीनामा उपाध्यक्ष मार्फत कार्य समितिको बैठकमा पेश गर्नुपर्नेछ र सो उपर कार्य समितिले निर्णय गरे बमोजिम हुनेछ।

१६. कार्य समितिलाई आविश्वासको प्रस्तावः

कार्य समितिका अध्यक्ष एवं पदाधिकारीहरु उपर अविश्वास लागे यथोचित कारण देखाई संस्थाका ७५% सदस्यहरुले विशेष साधारणसभा राखी अविश्वासको प्रस्ताव पेश गर्न सक्नेछ।

१७. विधान संशोधनः

(क) विधान संशोधन गर्नुपर्ने भएमा कार्य समितिले स्वीकृत गरेपछि साधारण सभामा पेश गरिनेछ। साधारण सभामा उपस्थित सदस्यहरुको दुईतिहाइ बहुमतले विधान संशोधन हुनेछ।

(ख) प्रचलित संविधान, कानून, ऐन, नियमहरुसँग बाझिएका कुराहरु बाँझिएको हदसम्म स्वतः खारेज हुनेछन।

१८. संस्थाको विघटनः संस्थाको सम्पुर्ण सदस्य संख्याको ७५ प्रतिशत बहुमतको निर्णयले विशेष प्रस्ताव पारित गरि सो को जानकारी गाउँपालिकामा पठाउनुपर्ने छ र गाउँपालिकाको निर्णय बमोजिम संस्था विघटन हुनेछ।

<u>**आज्ञाले :**</u>

मणिराम खतिवडा

प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत

हुप्पागढी राजपत्र